

III. OSNOVNA ŠOLA CELJE

ZGODOVINA SMUČANJA IN SMUČARSKIH KLUBOV NA CELJSKEM

**AVTORICI: Maja Rosina
Ema Sotlar**

**III. osnovna šola Celje
Mentor: prof. Uroš Zorenč**

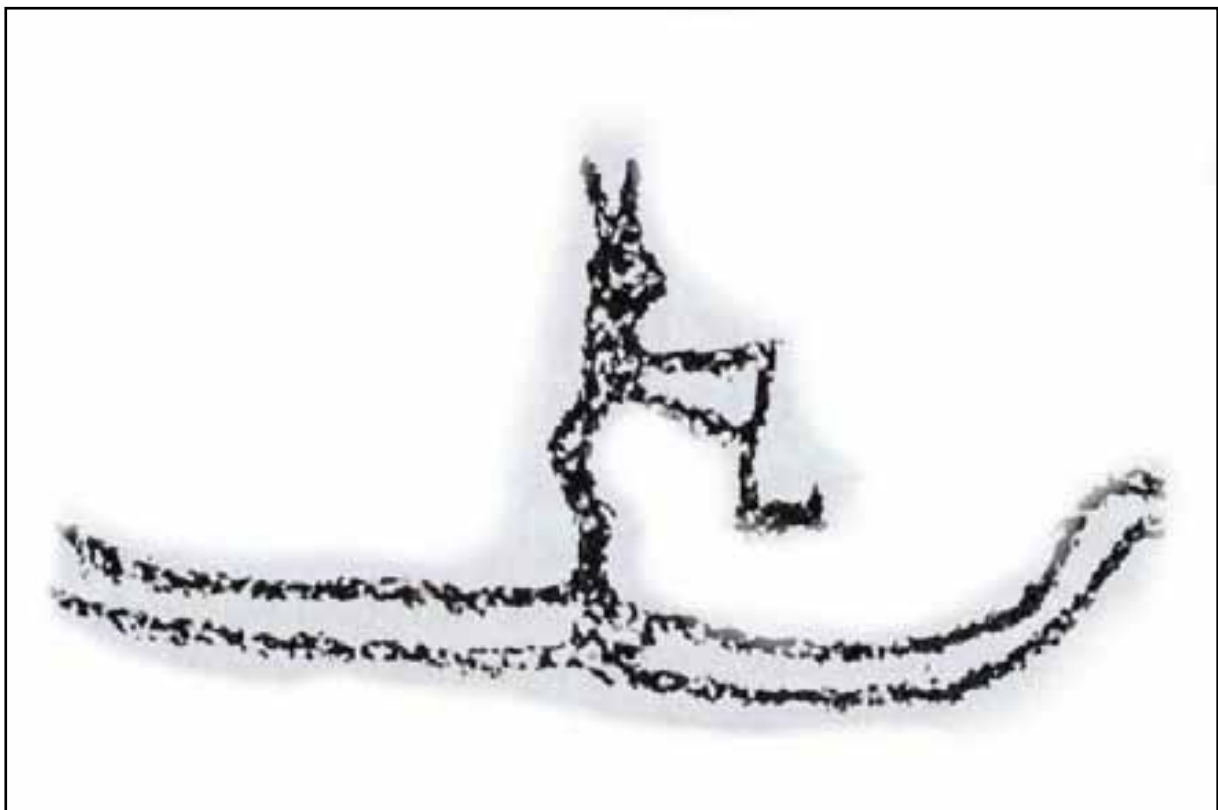
POVZETEK	3
UVOD	4
HIPOTEZE.....	5
CILJI.....	5
1. PRVI ZAČETKI.....	6
2. DVOBOJ CELJE - ZAGREB	9
PRVI STIKI Z ZAGREBŠKIMI SMUČARJI	10
3. INTERVJU Z GOSPODOM DRAGOM ZADRAVCEM – ŽOLIJEM	11
4. OBDOBJE MED IN PO 2. SVETOVNI VOJNI	14
5. INTERVJU Z GOSPODOM JANKOM ČETINA.....	14
6. PRVIČ PO VOJNI	16
7. OTVORITEV SKAKALNICE IN NOČNA TEKMA V CELJU	16
8. SMUČARSKA DRUŠTVA V CELJU NEKOČ	18
8. SMUČARSKA DRUŠTVA V CELJU DANES	23
ZAKLJUČEK.....	24
LITERATURA.....	26
SLIKOVNI VIRI.....	26

POVZETEK

Prvi zapisi o smučanju v Celju segajo v leto 1920. Skiklub Celje, ustanovljen kot prvi smučarski klub na Celjskem leta 1930, je leto kasneje organiziral prvo uradno športno tekmo. Leta 1933 so zgradili in predali namenu prvo smučarsko skakalnico v Liscah. Celjani so leta 1935 organizirali prvi dvoboj v alpskem smučanju »Celje – Zagreb«, ki poteka še danes. Leta 1947 je bila v celjskem mestnem parku po načrtih inž. Stanka Bloudka zgrajena 45-metrška skakalnica. Istega leta je bilo Celje, na pobočju Rajterjevega hriba s ciljem v mestnem parku, prizorišče prvega nočnega slaloma, kar je verjetno prva uradno zabeležena nočna tekma na svetu nasploh. Po vojni je tradicijo Skikluba Celje nadaljevalo smučarsko društvo, ki je zaradi različnih pokroviteljev spreminjalo ime od Železničarskega smučarskega društva Celje do Smučarskega društva Celje in kasneje Smučarskega društva Toper Celje, vse do Smučarskega društva Unior Celje, ki obstaja še danes. Poleg njega v Celju deluje še Smučarsko društvo SNEŽAK Celje in Smučarsko-akrobatski klub Celje.

UVOD

Če danes vprašamo naključne mimoidoče, kaj razumejo pod besedo smučanje, nam bodo verjetno vsi odgovorili približno enako, da je to šport, pri katerem se spuščamo po belih strminah. Vendar pa se smuči niso vedno uporabljale za spuščanje po belih strminah, saj je človek začel uporabljati smuči že v davni preteklosti, bodisi kot lovec, vojak, popotnik in še kaj. Smučanje je šele v dvajsetih letih prejšnjega stoletja začelo postajati šport, današnjo podobo pa je alpsko smučanje začelo dobivati šele v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Prelomna obdobja v razvoju tehnike alpskega smučanja pa so se zgodila že mnogo prej, leta 1896 z uveljavitvijo plužne tehnike in trdih vezi, leta 1908 pa z uvedbo dveh palic. Kljub pestri zgodovini, ki jo ima naše mesto, pa celjska smučarska zgodovina ostaja zaenkrat še v veliki meri neraziskana, zato sva se učenki III. osnovne šole, obe ljubiteljici belih strmin, odločili, da jo malo bolj podrobno raziščeva.

HIPOTEZE

- O zgodovini smučanja na Celjskem ne najdemo veliko literature.
- Zgodovina celjskega smučanja je zelo bogata.
- Celje se ponaša z nekaterimi odličnimi smučarji.

CILJI

- Odkriti čim več pisnih in slikovnih virov.
- Pogovoriti se z legendami celjskega smučanja.
- Predstaviti zgodovino celjskega smučanja v raziskovalni nalogi širši javnosti.

1. PRVI ZAČETKI

Najino popotovanje skozi čas naju je pripeljalo vse do leta 1920, ko sva v Zgodovinskem arhivu Celje zasledili prve zapiske o smučarskem učitelju na Celjskem, gospodu Hainzu Kodelli, ki je smučarsko znanje pridobil v avstrijski vojski. Poleg Kodelle so se na Celjskem s smučanjem že takrat ukvarjali tudi Alfred Juhart, Fritz Chiba, August Steiger, Andriano Kopinšek ... Opravljali so ture v celjsko okolico in strastno propagirali smučarski šport.

SLIKA 1: Naslovnica priložnostnega glasila celjskih smučarjev, 1937; VIR: Zgodovinski

SLIKA 2: Procesija na Korošici, 1929; VIR: Zasebna zbirka g. Zdravca

Kljub temu da so vsi viri za starejšo celjsko smučarijo ohranjeni v nemškem jeziku, se prvi klub, ki je bil ustanovljen leta 1930, ni razglašal za nemškega. Vsi člani so v ospredje pred vsako nacionalno dejavnostjo postavljali prostovoljno in ljubiteljsko smučarsko aktivnost. Predsedovanje v prvem Smučarskem klubu Celje oziroma Skiklubu Celje je prevzel g. Heinz Kodella. Že 12. decembra istega leta se je klub priključil zimskošportni zvezi in tako uresničil

želje članov, da tekmujejo tudi na zveznih prvenstvih. Prvo uradno športno tekmo je klub organiziral 15. februarja 1931, ko je 25 tekmovalcev proga vodila od Celjske kočice preko Ramance, čez Svetino in v Štore. Zmagal je Ervin Gračner, ki je bil po Kodelli z letom 1932 tudi prvi smučarski učitelj z licenco v Celju. Za njim sta leto kasneje zvezni izpit opravila še Franzi Zagger in Fritz Jellen.

Po enem letu je klub štel že 80 aktivnih in 24 podpornih članov. Bil je dobro organiziran in je hitro napredoval, edini neuresničeni društveni cilj je predstavljala lastna kočica, saj je kmalu po zgraditvi zgorela v plamenih. Klub se je redno ukvarjal tudi z organizacijo družabnih prireditev, ki so postale ena od celjskih značilnosti (posebej pustni smučarski ples).

Velik športni dogodek za Celje in širšo okolico so bili športni dnevi v začetku februarja 1933, ki so vključevali tudi odprte moderne smučarske skakalnice v Liscah. Skakalnico, ki so jo poimenovali po Juliusu Kugyju, je pred 2500 gledalci odprl takrat znani norveški skakalec Arne Guttormsen.

Smučarski klub se je kasneje usmeril predvsem v alpske discipline; prirejal je tradicionalne slalome na Celjski koči in tudi smuke s Savinjskega sedla.

SLIKA 3

SLIKA 4

SLIKA 3, 4, 5: Tekma na Celjski koči, 1938; VIR: Zasebna zbirka g. Zadravca, Foto: Josip Pelikan

SLIKA 6: Po tekmi na Celjski koči, 1940; VIR: Zasebna zbirka g. Zdravca, Foto: Josip Pelikan

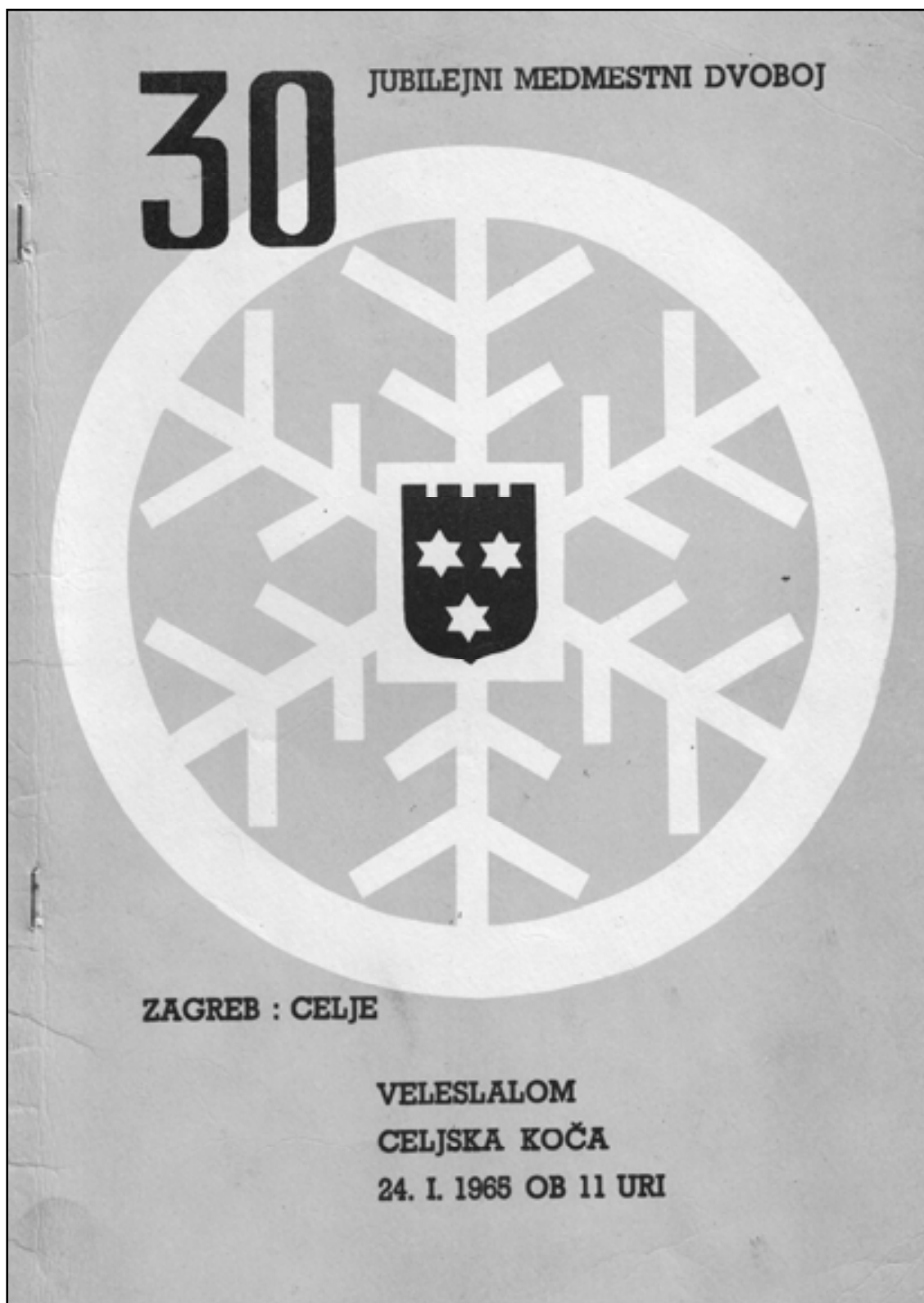

SLIKA 7: Pred ciljem na Celjski koči, 1940; VIR: Zasebna zbirka g. Zdravca, Foto: Josip Pelikan

2. DVOBOJ CELJE - ZAGREB

Zelo pomembno leto za takratni Smučarski klub Celje je bilo tudi leto 1935. Takrat se je začel prvi smučarski dvoboj Celje – Zagreb, ki je potekal vsako leto, vse do danes. Ugotovili sva, da je ta dvoboj edini te vrste s tako dolgo tradicijo.

Ob 35-letnici tega dvoboja so v Celju izdali bilten, v katerem sva našli članek, ki ga je napisal g. Andrino Kopinšek, pobudnik in idejni vodja tega srečanja.

SLIKA 8: Bilten ob 30-letnici dvoboja Celje - Zagreb, 1965; VIR: Zasebna zbirka g. Petra Četina

PRVI STIKI Z ZAGREBŠKIMI SMUČARJI

Od tega dogodka bo menda že kakih 35 let! Takratni celjski alpski smučarji smo se udeležili prve slalom tekme v Jugoslaviji, in to na Črnem vrhu nad Jesenicami. (Zmagovalec Ciril Prašek.) Že pred tem smo v znani zimskošportni reviji "Der Winter" prebirali zanimive članke C. J. Lutherja in Salvisberga o nastanku te nove smučarske discipline. In tako smo Celjani takoj za Jeseničani organizirali in priredili prvo slalom tekmo na Celjski koči. (Takrat smo še vozili progo med vratci brez kolov, ta so bila označena z nizkimi rdečimi zastavicami, približno pol metra od snežne odeje).

Na mojih smučarskih turah na Kumu in Mozirski planini sem spoznal takratne najboljše zagrebške smučarje ter iste povabil na naše slalom tekme. Ko smo nekoč počivali in se sončili na Vodolah pod belo Ojstrico, se je tam rodila prvič misel o medmestni slalom tekmi Celje – Zagreb. Takoj smo se navdušili za to novo idejo in napravili točne načrte kasneje na Korošici ter iste dopolnili še na Kumu. Že leto kasneje je bila prva medmestna slalom tekma Zagreb – Celje na Oštrcu pri Samoboru. To se je od takrat ponovilo vsako leto (letos tridesetič), in sicer enkrat na Hrvaškem in enkrat v Sloveniji. Tedaj pač nismo slutili, da bo ta prireditev postala tradicija in da bo doživela še preko druge svetovne vojne toliko repriz, toliko navdušenih pri-stašev med malim Celjem in gigantom Zagrebom. Koliko lepih ur, koliko športnih uspehov, koliko prijateljstva in koliko nepozabnih spominov treh športnih generacij!

Andrino Kopinšek

SLIKA 9: Prvi dvoboj Celje – Zagreb, 1935; VIR: Zasebna zbirka g. Zadravca

Ko sva raziskovali naprej, sva ugotovili, da je eden od udeležencev prvega dvoboja, gospod Drago Zadravec – Žoli, sedaj star že 95 let. In nič ni lepšega, kot slišati zgodbo »iz prve roke«, zato sva se odpravili do njega in mu zastavili nekaj vprašanj o njegovih začetkih smučanja, o dvoboju Celje – Zagreb in še o čem ...

3. INTERVJU Z GOSPODOM DRAGOM ZADRAVCEM – ŽOLIJEM

Kdaj ste se začeli smučati?

Že kot otroci smo se radi spuščali po snegu z doma narejenimi smučmi, doge smo jim takrat rekli, po okoliških hribih. Največkrat smo bili na Marovškovem hribu ali pa na Rajterjevem hribu.

Poleg doma narejenih smučí, kakšna je bila takrat vaša smučarska oprema?

Saj to ni bila smučarska oprema, to so bile doma narejene doge, za palice pa smo uporabljali odrezane leskove palice. Obleka pa, kdor je pač kaj imel.

Kdaj ste dobili vaše prve prave smučí?

Ne spomnim se točno. Ampak že kmalu mi je oče priskrbel prave smučí, s katerimi sem potem lahko začel po snegu tudi zavijati, saj smo se prej z dogami lahko samo spuščali naravnost.

Kaj pa smučarski klub, kdaj ste se pridružili prvim celjskim smučarjem?

Ja, kolikor se spomnim, je v Celju začel delovati prvi smučarski klub okoli leta 1930, predsednik je bil Kodella. Pri klubu sem bil od vsega začetka.

Kaj pa pred ustanovitvijo kluba, kako ste takrat smučali?

Kot sem že povedal, smo smučali v glavnem na Rajterjevem hribu nad mestnim parkom, pa na Marovškovem hribu, ob koncu 20 let prejšnjega stoletja pa smo se mladi Celja začeli udeleževati smučarskih izletov na Mozirsko planino, ki jih je organiziral eden od začetnikov smučanja v Celju, Andrino Kopinšek. To je bilo turno smučanje.

Kakšni so bili ti izleti in kako ste se odpravljali nanje?

Ja, takrat še ni bilo avtomobilov. Celjani smo se navadno odpeljali v soboto zvečer z vlakom do Paške vasi, od tu peš v Mozirje in naprej na Mozirsko planino. Naslednji dan smo se od kočé odpravili na Kal, od tu na Petelinjek in naprej na Stare stane, na Medvednjak in od tu odsmučali nazaj proti Mozirski kočí. Včasih smo turo opravili v obratni smeri. Nato smo se odpravili v dolino. Če je bil sneg do doline, smo presmučali do Mozirja, nato pa pot pod noge in spet v Paško vas in z vlakom v Celje.

Kaj pa tekmovanja? Kdaj ste začeli tekMOVATI?

S prihodom vse več novih mlajših smučarjev se je pojavila tudi želja po tekmovanju. Že leta 1929 smo tekmovali na Celjski kočí, in sicer v kombinaciji teka in smuka. Po ustanovitvi Skikluba Celje leta 1930 pa sta že leta 1931 Andrino Kopinšek in Branko Diel organizirala prvi slalom, takrat še z nizkimi zastavicami. Zmagal je Ervin Gračner, ki je naslednje leto postal tudi prvi smučarski učitelj z licenco na Celjskem po Kodelli.

Kaj pa Petriček, ali se je tam tudi smučalo?

Ne, takrat Petriček ni bil znan kot smučarska proga. So pa tam, takrat smo rekli, da je to v Liscah, leta 1933 postavili za takratni čas kar veliko skakalnico. Imenovali smo jo skakalnica Julius Kugy. Vendar se je klub kasneje usmeril bolj v alpsko smučanje.

Gospod Žoli, izvedeli smo, da ste bili tudi vi eden izmed udeležencev prvega dvoboja Celje – Zagreb, ki poteka še sedaj. Nam lahko malo opišete ta dvoboj, kje je bil in kako je sploh prišlo do njega?

Ja, prav dobro se spominjam tega dvoboja in tudi Andrinovih besed, ko je izzival zagrebške smučarje, s katerimi smo se takrat srečevali na Mozirski planini. Tako se je Andrino kot

pobudnik tega tekmovanja dogovoril, da pridemo Celjani na »gostovanje« k Zagrebčanom. Spominjam se, da se nas je trideset smučarjev odpravilo z vlakom do Samobora kjer smo prenočili, naslednji dan pa nadaljevali pot s kamioni do Ruda, nato pa še peš na Oštarc, oddaljen približno 35 minut.

Kakšna tekma je bila: slalom, veleslalom, smuk ...?

Slalom, takrat še veleslalom nismo poznali. To je bila zagrizena borba, ki so jo po seštevku sekund dobili Zagrebčani. Kljub temu pa sta prvi dve mesti pripadli Celjanoma Jelenu in Mejavšku. Kako živo mi je še v spominu to tekmovanje! Verjetno tudi zaradi tega, ker je bilo izredno prijetno, saj je bilo v naši skupini kar nekaj humoristov, ki so skrbeli za zabavo (Urbančič, Kopinšek, Lavrenčič ...).

SLIKA 10: Drago Zadravec na prvem dvoboju Celje - Zagreb, 1935; VIR: Zasebna zbirka g. Zadravca Foto: Josip Pelikan

Ste si takrat lahko predstavljali, da bo ta dvoboj postal tradicionalen in da se bo obdržal vse do danes?

Takrat smo se res dogovorili, da bomo priredili to medmestno tekmovanje vsako leto, in sicer izmenično, na področju Zagreba in Celja. Žal so bili dvoboji v času okupacije prekinjeni. V letih 1942 do 1945 dvobojev ni bilo. Že leta 1946 pa se je dvoboj spet začel, in sicer na pobudo takratnega predsednika društva Olimp gospoda Fedorja Gradišnika. 18. 3. 1946 je bil prvi povojni dvoboj na Mozirski planini. Nihče pa si ni mislil, da bo ta dvoboj po toliko letih še živ, da bodo mladi to tradicijo tako lepo negovali.

Kot smo slišali od nekaterih drugih celjskih smučarjev, ste se tudi vi dolgo ukvarjali s poučevanjem smučanja. Kdaj in kje ste pa vi opravili izpit za učitelja smučanja?

Ja, ker takrat pri nas takšnih tečajev še ni bilo, sem tečaj in izpit opravljal na Crepoljski planini pri Sarajevu, in to davnega leta 1938. Mislim, da sem še edini živeči učitelj smučanja, ki je tečaj opravil v tedanji Kraljevini Jugoslaviji.

SLIKA 11: Učiteljski tečaj, 1938;
VIR: Zasebna zbirka g. Zadravca

In kdaj ste zadnjič stali na smučeh?

Pred dvema letoma, ko sem bil star 93 let, sem se na Rogli poslovil od svojih smučí. Zaradi krhkih kosti se bojim poškodb, drugače bi še smučal.

SLIKA 12: G. Drago Zadravec zadnjič na smučeh,
2006;

VIR: Zasebna zbirka g. Zadravca

Veliko lepega in zanimivega sva izvedel medvojnem in povojnem smučanju nas je z r povojnim generacijam. »Naj tudi oni povedo kaj zanimivega!« je rekel gospod Zoli.

4. OBDOBJE MED IN PO 2. SVETOVNI VOJNI

Tako sva najino smučarsko popotovanje skozi čas nadaljevali tam, kamor naju je napotil gospod Žoli. Pri »mlajši« generaciji. In poiskali sva novega vodiča, ki naju je popeljal skozi čas med vojno in po njej. To je bil gospod Janko Četina, ki je začel smučati že pred vojno kot otrok. Povedal nama je, da kljub okupaciji smučarski šport med vojno ni zamrl, saj so tudi med vojno bila razna smučarska tekmovanja, ki jih je organiziral okupator. Na njih pa je predvsem celjska mladina posegala po najvišjih mestih.

5. INTERVJU Z GOSPODOM JANKOM ČETINO

Tudi pri vas na moreva mimo vprašanja, kdaj ste se prvič seznanili s smučanjem?

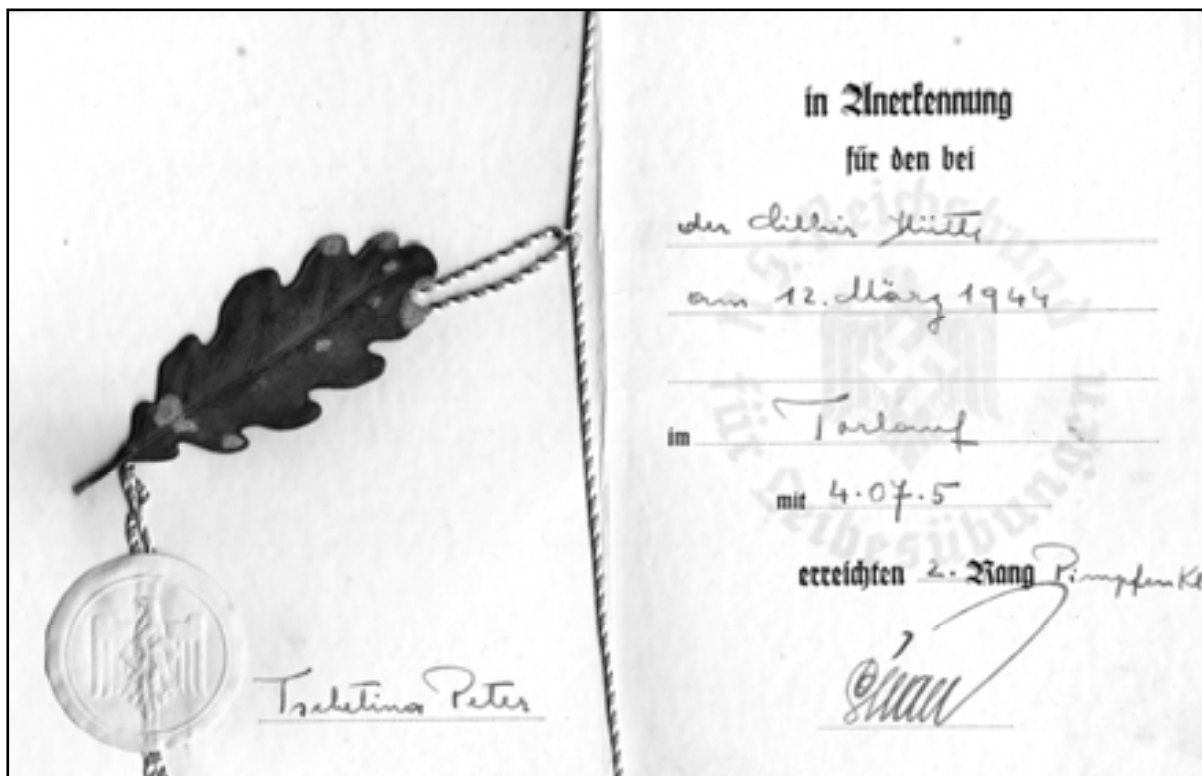
Ja, to je pa zanimiva zgodba. Za to, da sem postal smučar, je bil kriv moj sošolec, Mojmir Sepe, ki mi je podaril prve smuči. Sestrična pa mi je namesto smučarskih palic dala dva metlina ročaja. Oblekel sem si kratke hlače in dokolenke, pa »ajd« na prvo sokolsko tekmo z Jožefovega hriba v Skalno klet. To je bilo še pred vojno.

SLIKA 13: Sokolska tekma z Jožefovega hriba v Skalno klet, 1940; VIR: Zasebna zbirka g. Janka Četina

Kaj pa med vojno, ste se tudi vi udeleževali kakšnih tekem?

Seveda, med vojno sem tekmoval že v Murau leta 1943, kjer sem dosegel 2. mesto v smuku.

SLIKA 14: Priznanje za 2. mesto v slalomu, 1944; VIR: Zasebna zbirka g. Petra Četina

Kaj pa je bilo s celjsko smučarijo po vojni?

Malo smučarjev je ostalo, ki so lahko svoje izkušnje prenašali na nas. Vojna je zahtevala svoj davek. Toda peščica preživelih predvojnih smučarjev in organizatorjev, ki so bili usposobljeni, je ob podpori mladega rodu zaorala ledino. Že 2. januarja 1946 smo imeli na Celjski koči prvo povojno prvenstvo Celja. Med tednom je potekala intenzivna vadba na Rajterjevem hribu nad mestnim parkom, kjer smo se mladi celjski smučarji pripravljali za prvo jugoslovansko prvenstvo, ki se je odvijalo v Ravnah na Koroškem. Tam sem dosegel 21. mesto med vsemi kategorijami.

Množica ključevanje mladine v smučarsko zvezo. Január 1946 je in intenzivna organizirana vadba so bili tisti razlog, ki so že v naslednjih letih zagotovili primat Celjanom v

najvišji kvaliteti jugoslovanskega mladinskega smučanja. In v tem širokem razmahu smučanja v Celju so imela različna tekmovanja svoje posebno mesto, v okviru teh pa je najbolj izstopal že tolikokrat omenjen dvoboj Celje – Zagreb.

V starih dokumentih sva našli kratek zapis g. Fedorja Gradišnika, povojnega pobudnika smučarskega športa v Celju, o prvem povojnem dvoboju.

6. PRVIČ PO VOJNI . . .

Pokriti kamion je dne 18. 3. 1946 čakal na prihod popoldanskega vlaka iz Zagreba. Vanj so naložili smuči, nahrbtnike, zaboje s hrano, telefone, kable in ostali, za tekmovanje potrebni material. V dežju, ki je z vzponom prehajal v sneg, se je ob svitu baterijskih luči pomikala karavana 28 entuziastov iz Mozirja čez Kebrov travnik na Golte oz. na Mozirsko planino. Tu je pogorišče obeh planinskih postojank nudilo v improvizirani baraki, ki so jo s prostovoljnim delom že poleti leta 1945 postavili člani celjske podružnice SPD, prenočišče tekmovalcem in organizatorjem te prireditve. Ob topljenju snega za čaj in pripovedovanjem zgodb so se stisnjeni prebili do zgodnjih jutranjih ur, ko se je ekipa organizatorjev podala urejat progo v novozapadlem snegu, tekmovalci pa so v nekoliko večjem udobju zadremali še dve, tri ure. Kristalno čisto nebo, sonce in nekoliko vetrovno ozračje so stopnjevali razpoloženje tekmovalcev, ko so se vzpenjali ob teptani progi proti startu na vrh Medvednjaka. V minutnih presledkih so potem tekmovalci obeh mest skozi 49 rdeče-modrih vratic veleslaloma ter ob plemeniti borbi nizali točke za svoje ekipe.

Po skupnem kosilu (čaj, prepečenec in meso iz Unrihovich konzerv) sta se ob 13. uri zbrali obe ekipi na pogorišču planinskih postojank, ki sta tolikokrat dali zavetje predvojnim smučarjem, med revolucijo pa partizanom. Vodja tekmovanja je razglasil rezultate.

Stisk rok obeh kapitanov ekip je v imenu vseh smučarjev obeh ekip potrdil nadaljevanje te lepe tradicije. Okrešelj, Raduha, Mozirska in Celjska koča pri nas, Sljeme in Platak pri Zagrebčanih, sta bila od tega dne dalje vsako leto prizorišče te, ene najlepših manifestacij sodelovanja hrvaških in slovenskih smučarjev.

Fedor Gradišnik

Ja, ko sva tole prebirali, sva si lahko kar predstavljali, s kakšnim žarom in zagnanostjo so smučarji po vojni pripravljali to in verjetno tudi ostala tekmovanja. To nama je potrdil tudi najin »vodič« po smučarski zgodovini, gospod Janko. Ko sva mu pokazali ta zapis, se mu je oko rahlo zarosilo in povedal nama je, kako je on potoval na ta prvi dvoboj.

»V soboto sem delal do šestih zvečer, nato pa sem si na kolo navezal smuči in palice ter se odpravil po temi s kolesom do Mozirja in naprej proti Goltem. Kolo sem pustil v dolini, sam pa sem se peš odpravil čez »Kebrov« travnik proti Mozirski koči. Pri Kebro na kmetiji sem dobil še večerjo, krompir in maslo. Niso me hoteli pustiti naprej, rekoč, da so v planini še ustaši. Sam pa sem kljub temu nadaljeval pot, saj so me na Mozirski koči čakali prijatelji. Pa kako me je bilo strah! Toda ko sem prišel na Mozirsko planino, je bilo vse pozabljeno in tekma naslednji dan je bila čudovita.«

Zagotovo pa si nihče od začetnikov smučanja v Celju ni nikoli mislil, da bo smučanje postalo tako pomemben del celjske zgodovine, pa tudi, da bo v marcu letos že štiriinšedemdeseti dvoboj Celje – Zagreb!

7. ODPRTJE SKAKALNICE IN NOČNA TEKMA V CELJU

Posebej morava omeniti še dva mejnika v smučarskem povojnem športu v Celju, ki kažeta na pionirsko vlogo Celja v tem športu, ki se je nadaljeval iz bogate tradicije izpred vojne. Pod organizacijskim in strokovnim vodstvom »očeta« povojne smučarije v Celju Fedorja Gradišnika je bila v Celju že leta 1947 v celjskem mestnem parku po načrtih inž. Stanka Bloudka zgrajena 45-metrška skakalnica. Ob odprtju skakalnice je bila organizirana nočna tekma z mednarodno udeležbo, saj so na njej nastopili tudi Švedi, Finci, Avstrijci in še nekateri, zmagal pa je znani jugoslovanski skakalec Janez Polda.

Prav tako pa je bilo Celje istega leta na pobočju Rajterjevega hriba prizorišče prvega nočnega slaloma s ciljem v mestnem parku. Tudi tega tekmovanja se je udeležil najin vodič. Verjetno je to prva uradno zabeležena nočna tekma na svetu nasploh, saj po besedah gospoda Janka nihče od tekmovalcev ni mogel verjeti, da bo tekma organizirana zvečer ob svetlobi bakel, prižganih ob progi.

SLIKA 16: Odprtje skakalnice v mestnem parku, 1947 ; VIR: Zasebna zbirka g. Petra Četina

SLIKA 17: Bratje Tkavc; VIR: Zasebna zbirka g. Petra Četina

SLIKA 18: Peter Četina;
VIR: Zasebna zbirka g. Petra Četina

8. SMUČARSKA DRUŠTVA V CELJU NEKOČ

Ves čas govoriva in piševa o predvojni in povojni smučariji na Celjskem, pozabljava pa omeniti, da so se smučarji že pred vojno združevali v smučarskem društvu, ki se je takrat imenovalo »**SKIKLUB Celje**«. Po vojni sta delovala kar dva športna kluba, ki sta se ukvarjala s smučanjem: že prej omenjeno športno društvo Olimp in pa športno društvo Partizan Celje center. Leta 1946 sta se združila in nastala je smučarska sekcija pri Planinskem društvu Celje. Vsa takratna generacija mladih, Janko in Peter Četina, Jože Kopitar, Marjan Nunčič, Igor Kandušer, Mohor Hrastnik, Edi in Rajko Tkavc, Mirko Videčnik in še nekateri, je bila včlanjena v to sekcijo, njihov prvi trener pa je bil Slavko Lukanc. Trenirali so na Celjski koči, kjer so že v začetku leta 1948 imeli teden dni intenzivnih priprav pred državnim prvenstvom, ki se je odvijalo v Kranjski Gori! Takrat je bilo med prvimi desetimi kar pet Celjanov.

SLIKA 19: Smučarske proge na Celjski koči, 1954 ; VIR: Zasebna zbirka g. Petra Četina

SLIKA 20: Janko Četina na pripravah na Okrešlju, 1956 ; VIR: Zasebna zbirka g. Janka Četina

Zaradi tako velikega števila mladih smučarjev je že poleti 1948 nastalo prvo samostojno »**Železničarsko smučarsko društvo Celje**«. Prva povojna generacija smučarjev je še kar nekaj časa nizala zmage na takratnem jugoslovanskem in pa tudi mednarodnem nivoju, saj je bil gospod Janko Četina več let tudi član državne A reprezentance. Bil je celo kandidat za zimske olimpijske igre v Cortini Damprezzo leta 1956, žal pa mu je poškodba kolena to preprečila. Tako je namesto njega na olimpiado odšel Ludvig Dornig.

Poleg alpskega smučanja so v klubu nekaj časa gojili tudi smučarske teke in tudi tu se je izkazala Celjanka Amalija Belaj, saj je prav na VII. zimskih olimpijskih igrah v Cortini dosegla 32. mesto na 10 km in pa 9. mesto v štafeti 3x5 km skupaj z Biserko Vodenlič in Nado Birko.

SLIKA 21: Amalija Belaj na pripravah za olimpiado, 1956 ; VIR: Zasebna zbirka g. Zdravca

Ko je prva povojna generacija smučarjev prenehala z aktivnim smučanjem, je za njimi prihajala že nova generacija uspešnih smučarjev: Boris Rosina, Vili Koražija, Ini Kragl, brata Čater, Herbert Košič, Peter Kopinšek ... in še nekateri so prav tako kot prejšnja generacija uspešno zastopali celjske barve.

SLIKA 21: Herbert Košič;
VIR: Almanah 100 let športa v Celju

SLIKA 22: Boris Rosina na Okrešlju;
VIR: Zasebna zbirka ga. Rosina

Po dveh zelo uspešnih generacijah celjskih smučarjev je Železničarski klub Celje dobil novega pokrovitelja. Tako se v Celju pojavi novo ime »**Smučarsko društvo Izletnik Celje**«. Pod njegovim okriljem je dozorelo več zelo uspešnih generacij celjskih smučarjev in tudi smučark. Prva zelo uspešna generacija, ki je smučala pod okriljem »novega« društva, je, kot že generacije pred njimi, dosegala vidne rezultate na področju nekdanje Jugoslavije. Najuspešnejši med njimi so bili Bogdan Žekar, Aleš Vrečko, Žare Samec, Zvone Brilej, Simon Jezernik, Cena Jovan (kasneje trener Ivica Kosteliča) in Marjan Rosina, ki je bil tudi član mladinske državne reprezentance in kasneje tudi trener za hitre discipline pri državni A-reprezentanci, kot trener pa tudi udeleženec zimske olimpiade v Sarajevu.

SLIKA 23: Marjan Rosina, trener uspešne celjske ženske ekipe; VIR: Zasebna zbirka ga. Andreja Jezernik

Po tej številčno zelo močni generaciji celjskih smučarjev je prišlo znova do velikega preobrata v celjski smučariji. Poleg tega, da je društvo spet spremenilo ime, in sicer v »**Smučarsko društvo Toper Celje**«, je naslednja generacija, ki je prevzela štafetno palico od uspešnih prejšnjih generacij, bila ženska ekipa. Prvič v zgodovini celjske smučarije so dekleta postala številčno in tudi po rezultatih boljše od fantov. Spomnimo se samo Senje Jezernik, Barbare Dvoršak, Sanje in Manje Prelog, Daše Jug, Barbare Jagrič, Majde Vagner, Majde Veber ter najuspešnejše med njimi, Andreje Jezernik, ki je bila nekaj let članica ženske državne A-članske reprezentance in je dosegala visoke rezultate tudi na svetovnem nivoju.

SLIKA 24: Andreja Jezernik na tekmi na plazu pod Okrešljem; VIR: Zasebna zbirka ga. Andreja Jezernik

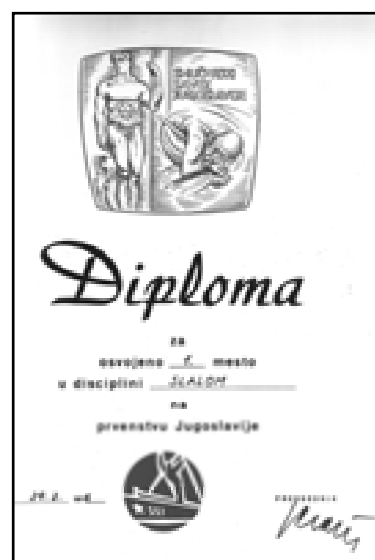
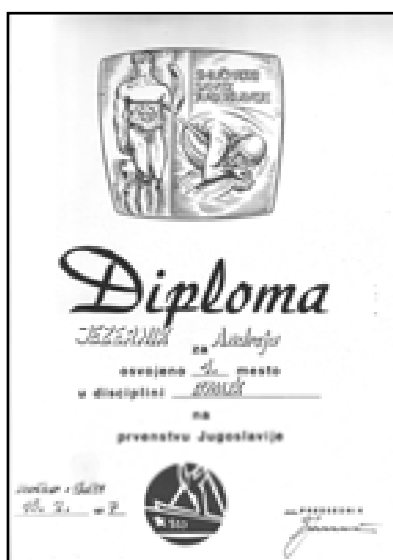
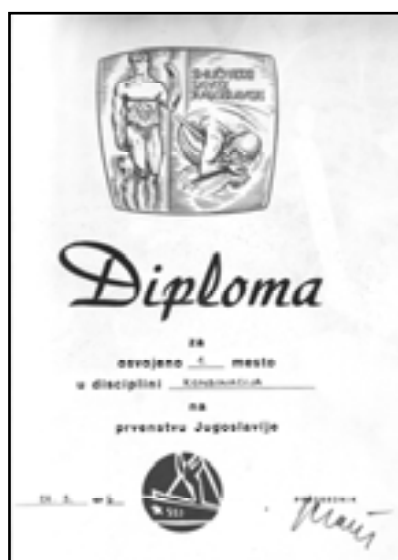

SLIKA 24: Senja in Andreja Jezernik na pripravah na ledeniku Kaprun s trenerjem Petrom Kopinškom; VIR: Zasebna zbirka ga. Andreja Jezernik

SLIKA 26: Članice jugoslovanske državne reprezentance v sezoni 1974/75.

Andreja Jezernik prva z desne;
VIR: Zasebna zbirka ga. Andreja Jezernik

SLIKA 27: Priznanja Andreje Jezernik za osvojena prva mesta v sezoni 1976/77; VIR: Zasebna zbirka ga. Andreja Jezernik

8. SMUČARSKA DRUŠTVA V CELJU DANES

Smučarsko društvo Unior Celje

Zaradi širitve in razvoja smučarskega centra Rogla na Pohorju in zaradi slabih snežnih razmer so se treningi in tekme, ki jih je klub prej izvajal na Golteh in na Celjski koči, prestavile na Roglo. Tako je društvo dobilo spet novega pokrovitelja in spremenilo ime v **Smučarsko društvo UNIOR Celje**. To društvo je v celjski regiji največje in najuspešnejše smučarsko društvo, ki nadaljuje uspešno delo svojih predhodnikov. Aktivnosti zajemajo tekmovalno in rekreativno smučanje, organizacijo tekmovanj vseh nivojev, od otroških do evropskega pokala in najrazličnejših sindikalnih tekmovanj. V društvu je več sekcij, ki delujejo predvsem na smučišču Rogla, ki je sedaj društveno domicilno smučišče, hkrati pa je s svojimi aktivnostmi prisotno tudi na Krvavcu in Celjski koči.

Društvo v svojih vrstah združuje ljubitelje smučanja vseh starosti. Najmlajši se v alpski šoli šele učijo prvih korakov na snegu, malo starejši postanejo tekmovalci in nekateri odrastejo v odlične smučarje svetovnega pokala, kot je danes naš najuspešnejši član Bernard Vajdič. Številni postanejo učitelji in trenerji, ki v društvu delujejo kot področni zbor Zveze učiteljev in trenerjev Slovenije (ZUTS), predvsem pa kot učitelji smučanja v alpski šoli in šoli smučanja Rogla in Krvavec, ki je prav tako del društva. Zelo ponosni pa so tudi na prav posebno ekipo veteranov, ki je potrjeno največja in najbolj aktivna skupina nekdanjih tekmovalcev in učiteljev v Sloveniji, vsi njeni člani pa so starejši od 60 let.

Smučarsko društvo UNIOR Celje je tako v Sloveniji kot drugod po svetu znano kot zelo dober organizator tekmovanj. Zasluge za to ima predvsem odlično izurjena ekipa delavcev na snegu, merilcev, sodnikov in koordinatorjev. Vsako sezono organizirajo šest do osem močnih mednarodnih tekmovanj FIS, že tradicionalno jim kar nekaj let pripada organizacija državnega prvenstva v slalomu za mladince in člane ter številna otroška regijska in državna tekmovanja. So tudi organizatorji otroškega odprtega tekmovanja za Pokal Andraž in najstarejšega mestnega smučarskega dvoboja na svetu: Dvoboja Celje - Zagreb, ki bo letos, kot sva že omenili, štiriinšedemdeseto leto.

SLIKA 28: Mladi tekmovalci Smučarskega društva Unior Celje s svojim vzornikom Bernardom Vajdičem, 2008;

VIR: Arhiv smučarskega društva Unior Celje

Smučarsko akrobatski klub Celje

Poleg že omenjenega Smučarskega društva UNIOR Celje, ki nadaljuje tradicijo alpskega smučanja že iz predvojnih časov, se je v sredini sedemdesetih let prejšnjega stoletja razvila nova smučarska zvrst, »akrobatsko smučanje«.

Tako so se tudi v Celju zbrali mladi smučarji akrobati in pod vodstvom Franca Graheka 15. septembra 1988 ustanovili »**Smučarsko-akrobatski klub Celje**«. Ta je že leto za tem imel trideset aktivnih članov, ki so že kmalu po ustanovitvi dosegali zelo dobre rezultate na državnem, evropskem in celo svetovnem nivoju. Najuspešnejši med njimi so bili Matej Sivka, Andrej Kramer, Matic Kosmač ... Klub ima na Šmartinskem jezeru skakalni center s tremi skakalnicami in prožno ponjavo za poletne treninge. V času zimske sezone uredijo skakalnice na Rogli, ob ugodnih vremenskih pogojih pa tudi na Celjski koči.

SLIKA 29: Andrej Kosmač na evropskem prvenstvu, 1998;

VIR: Arhiv smučarsko akrobatskega društva Celje

Smučarsko društvo SNEŽAK Celje

Zaradi vse večjega zanimanja za smučarski šport se je v Celju leta 1992 ustanovilo še eno danes zelo uspešno smučarsko društvo »**SNEŽAK Celje**«. Za razliko od Smučarskega društva Unior Celje, ki goji predvsem tekmovalni šport, je delovanje v Smučarskem društvu SNEŽAK usmerjeno predvsem v poučevanje, popularizacijo ter izobraževanje in izpopolnjevanje na področju teorije in metodike alpskega smučanja. V svojih vrstah združujejo kar 54 učiteljev I. stopnje, 62 učiteljev II. stopnje, 27 učiteljev III. stopnje, štiri trenerje alpskega smučanja. Imajo tudi dva člana slovenske demonstratorske vrste in člana v državni izpitni komisiji.

V letu 1995 so od Smučarske zveze Slovenije prejeli srebrno plaketo SZS za velik doprinos k razvoju in popularizaciji alpskega smučanja v Sloveniji.

SLIKA 30: Kadrovski tečaj na Rogli za učitelje 1. 2009; VIR: Arhiv smučarsko društva SNEŽAK Celje

ZAKLJUČEK

Z raziskovalno nalogo sva želeli predstaviti zgodovino celjskega smučanja širši javnosti. Za to sva morali odkriti čim več pisnih in slikovnih virov. Do odgovorov sva prišli z obiskom Zgodovinskega arhiva v Celju, intervjujem s petindevetdesetletnim gospodom Žolijem, intervjujem z gospodom Jankom Četino ter številnimi pogovori z bivšimi tekmovalci.

Ugotovili sva, da ne obstaja veliko literature o zgodovini smučanja na Celjskem in s tem potrdili najino hipotezo.

Ob tem, kar sva prebrali, predvsem pa, kar sva slišali od legend celjskega smučanja, sva potrdili hipotezo, da je zgodovina celjskega smučanja zelo bogata.

Ugotovili sva tudi, da je bilo nekoč v Celju veliko uspešnih smučarjev tekmovalcev celo na svetovnem nivoju. Tako sva potrdili hipotezo, da se Celje ponaša z odličnimi smučarji.

Skratka smučanje je pomemben del celjske zgodovini. Z raziskovalno nalogo sva dokazali, da smo Celjani lahko ponosni na bogato tradicijo na tem področju.

LITERATURA:

- Aleš Guček in Dušan Videmšek s sodelavci: Smučanje danes, Ljubljana, 2002.
- Almanah 100 let športa v Celju, ZTKO Celje, 1990. Ratko Cvetnič: 110 Godina skijanja u Zagrebu i Hrvatskoj, Zagreb, 2004.
- Bilten ob 30-letnici dvoboja Celje - Zagreb
- Hiša pisanih spominov, Jubilejni zbornik ob 50. letnici Zgodovinskega arhiva Celje, Celje, 2006.
- Jože Dekleva: V službi smučanja, Maribor, 2002.

SLIKOVNI VIRI:

- Zgodovinski arhiv Celje
- Zasebna zbirka g. Zadravec
- Zasebna zbirka g. Janko Četina
- Zasebna zbirka g. Peter Četina
- Foto Josip Pelikan
- V službi smučanja
- Almanah 100 let športa v Celju